

nogen Maade grebet ud af Luften, naar vi samtidig med Omdannelsen af vort politiske Liv stræbe hen til, at disse Kirkens ydre Former komme til at staae i en bedre Samklang med den nye Samfundsorden. Men indtil dette skeer, maa jeg hævde den bestaaende Tingenes Orden, hvorefter Ansvar for Kirkens Styrelse hviler paa Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, hvorefter Ministeriet paa den ene Side staaer Kongen og paa den anden Side Folket til Ansvar for den Maade, hvorpaa det leder Kirken. Men dette Ansvar vil det kun kunne bære, naar det faaer Afgjørelsen; og derfor Ministeriet i en Række af Sager, som det anseer for at være af stor Bigtighed, ikke faaer Afgjørelsen, men dog beholder Ansvar, saa maatte det søge at faae til sine Organer Mænd, der kunne virke i den Retning, som Ministeriet vil. Der er her ikke Tale om hele Rækker af Af- eller Indsættelser, som den ærede Rigsdagsmand (F. Nielsen), som sidder her nerved mig, talte om. Der er Ingen, der har mere naturlig Opfordring til at tage det Spørgsmaal om Affættelser under Overveielse end jeg; der er maaskee Ingen af de ærede Herrer, der har prøvet det. Jeg, som har gjort Erfaringen, siger, at det vilde ikke under Conflicternes Udvikling, Præsternes Brydning med Afgjørelsen taget ud af Ministeriets Haand, kunne undgaaes, at man blev bragt ind paa den Vej, som jeg anseer for en sørgelig Vej, at sørge for at faae i de overordnede Stillinger Organer for Ministeriet. Naar man kjender Menneskene og deres Eidskaber, og veed, hvormeget der maa opbydes for at sætte Noget igjennem, naar det alvorlig gjælder, kunde det let komme dertil. Jeg skal ikke gjøre Nogen Indvending imod, at Begyndelsen af § 2 synes at stride mod, hvad der følger herefter. Der kan maaskee være noget Eiendommeligt ved Stilen; jeg har Intet imod, at det forandres; jeg betragter det som en Smagssag. Jeg troer, at man kan sige, at Kongen af Norge er Lodtager i den lovgivende Myndighed, og for at Noget skal blive til Lov, skal det have Kongens og Storthingets Samtykke, men desuagtet indeholder Forsætningen den Bestemmelse, at naar Storthinget to Gange har vedtaget Noget og Kongen bruger sit Veto, saa bliver det dog til Lov,

naar det vedtages 3die Gang, uden at Kongens Samtykke behøves. Her er der indrømmet Præsten et Veto, som man indrømmer Monarken, ikke et absolut, men kun et suspensivt Veto: i 2. Aar kan han udsætte Beslutningen, men heller ikke længer. Naar Menigheden fremdeles skulde vedblive sit Vnste, saa at det bestemt viste sig, at det ikke var en Følge af tilfældige Omstændigheder, men med en Fasthed i Villien og Udholdenhed i Bestræbelserne, at man androg derpaa, maa Ministeriet, der bærer Ansvar for Kirkens Ledelse, i disse Forhold kunne tage Afgjørelsen i sin Haand og sige, om der var Anledning dertil eller ikke, for at netop ikke en eller anden Særhed i Anskuelsen, hvilken paa ingen Maade behøver at være til Hindrer for, at man i andre Henseender kan virke overordentlig meget til Betsignelse, enten hos Præsten, Provsten eller Biskoppen, skulde lægge Hindringer i veien for Menighedens vedvarende og udholdende Vnste.

N. Hansen: Ja, jeg kan naturligtvis ikke nægte, at jeg i længere Tid har havt stor Strid, men det er naturligtvis kun med mig selv og kommer altsaa Ingen ved. Grunden dertil er § 4, hvor der staaer talt om, at der skal vælges 4, 8, 12 eller 16 Vldste. Det har jeg ikke lettelig kunnet forstaae, hvad det skulde være for Vldste, om det skulde være de ældste i Alder eller om det sigter til dem, der ere ældst som bosiddende i Menigheden. Jeg seer mig derfor nødsaget til at rette det Spørgsmaal til den høitærede Minister eller den ærede Ordfører eller til hvilkensomhelst Person i Thinget, som veed at give Oplysning derom, og jeg maa dertil spørge: Hvad skulle Menighedsraadene betragtes for og hvad skal Folkekirken betragtes for, enten for aandelig eller verdslig? Naar det Spørgsmaal bliver opklaret, troer jeg nok, at jeg kan faae endt min Strid.

Madvig: Da jeg forlangte Ordet, fandt jeg mig især opfordret dertil ved det første Foredrag af den høitærede Minister. Jeg følger mindre Opfordring dertil, efter at have hørt den høitærede Ministers andet Foredrag, men der er dog et Par Ting, som jeg alligevel ønskede at udtale. Der er med Hensyn til § 2